

TÜRKİYE VE DÜNYA'DA SAĞLIK TURİZMİNİNE GENEL BİR BAKIŞ GENERAL OVERVIEW OF HEALTH TOURISM IN TURKEY AND THE WORLD

Mehmet ÖZATA

Master Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya / TÜRKİYE,
ozatamehmet40@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5370-8577

Zeliha ASILKAN

Master Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık İdaresi Bölümü, Ankara / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-2269-2146

Meryem ÇANKAYA

Master Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-2519-0117

Emre SUZUK

Master Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-7150-7218

ÖZET

Sağlık turizmi; Sağlığına kavuşmak, var olan sağlığını geliştirmek ve rehabilitasyon hizmetlerinden faydalanmak amacıyla kişinin yaşamış olduğu ülkeden başka bir ülkeyi tercih etmesi durumudur. Günümüzde kendine geniş yer bulan Sağlık Turizmi, ülkemizde son yıllarda Sağlık Bakanlığı'nın da katkılarıyla popüler bir alan olmuştur. 2008 yılında ülkemizde sağlık hizmeti alan uluslararası hasta sayısı 74.093 iken 2015 yılında bu sayı 392.950' ye yükselerek yaklaşık 5,3 kat artmıştır. Ülkemizde sağlık turizmi için tercih edilen ilk üç şehir sırasıyla İstanbul, Ankara ve Antalya olarak tespit edilmiştir. Bu çalışma sağlık turizminin tanımı, kapsamı ve dünya genelindeki durumunun yanında Türkiye'nin son dönemde bu alanda yaşadığı gelişmeleri, hedeflerini, güncel verilerle mevcut durumunun incelenmesini amaçlamıştır. Türkiye'nin sağlık turizmindeki durumu değerlendirilmiş, elde edilen verilerle sektördeki güçlü ve zayıf yönleri, karşılaştığı fırsat ve tehditler SWOT analiziyle incelenmiştir. Gelişmiş bir sağlık teknolojisine ve kalifiye ve yetişmiş sağlık insan gücüne sahip olması en belirgin avantajıyken bu personelin yabancı dil bilmemesi en büyük handikap olmaktadır. Yine bu çalışmamızda Türkiye'nin sağlık turizmi alanında kendini geliştirebileceği noktalara değinilmiştir. Ayrıca bu kongrede birçok ülkeden gelen yabancı katılımcılara da ülkemizdeki sağlık turizmi hakkında farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Turizm, Sağlık Turizmi

ABSTRACT

Health tourism is someone to prefer another country than the country the person lives in for the purpose of recuperation, improving wellness and benefiting from rehabilitation services. In recent years, health tourism, which is a trending topic in worlds agenda, has become a popular field in our country attended by the Ministry of Health. Number of international patients who receives health care services in Turkey at the year of 2008 was 74.093, this number raised to 392.950 in the year of 2015. 5.3 times of growth is seen in 7 years. The first 3 preferred cities are designated as İstanbul, Ankara and Antalya. This project aims to investigate the definition of health tourism, its scope and its global state as well as Turkey's latest enhancements and

goals in this domain and examination of Turkey's current position based on latest's available data. Turkey's state in health tourism has been evaluated, by the obtained datas, strength and weaknesses in the sector, opportunities and threats they face examined with SWOT analysis. Most obvious advantage of Turkey is having an improved technology and qualified human power but the biggest handicap is that these staffs do not speak a foreign language. Areas that could be improved has been pointed out too. In addition, it is aimed to raise awareness about health tourism in our country with foreign participation from many countries in this congress.

Key Words: Health, Tourism, Health Tourism

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere son yıllarda Türkiye sağlık sisteminde de önemli dönüşümler yaşanmaktadır. Bu dönüşüm sürecinde Sağlık Bakanlığı bir taraftan yeni bir örgütlenme modeli oluşturarak (Kamu Hastane Birlikleri, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu vb.) sağlık hizmetlerinin sunumunda özerk bir sisteme geçmekte, diğer taraftan ise dünyanın gelişmiş birçok ülkesinde uzun zamandır uygulanan ancak ülkemizde pek bilinmeyen bazı uygulamaları devreye sokmaktadır (Yorulmaz vd.,2013:2). Bu uygulamalardan biriside Sağlık Turizmi'dir. Bu bağlamda; tedavi ve tatil amaçlı, şehirlerarası ya da ülkelerarası yapılan seyahatlerden doğan tüm etkinliklere "**Sağlık Turizmi**" denilmektedir. Sağlık turizmi; sadece tıbbi tedavi almak adına yapılan planlı bir hareketlilik değil aynı zamanda termal sağlık tesislerinde rehabilitasyon ve yaşlı bakım merkezlerinde kronik hastalık takibini de içeren bir turizm çeşididir. Başlangıçta alternatif bir turizm olarak değerlendirilen sağlık turizmi zamanla bir sektör haline gelmiştir. Özellikle ekonomik çevrelerde kullanılan anlamı ile sağlık turizmi sınırlar aşan hasta hareketliliklerini ele almaktadır (Sağlık Bakanlığı, <http://saglikturizmi.gov.tr/TR,23588/dunyada-saglik-turizmi.html>). Bundan dolayıdır ki sağlık turizmi ekonomik açıdan büyük önem arz etmektedir. 2010 yılında dünya çapında sağlık turizminden elde edilen gelir 20 milyar USD olarak belirlenmiştir. Bu gelirin 2,5 milyar USD'lik kısmı Hindistan, Tayland, Singapur ve Malezya gibi Asya ülkelerinden elde edilmiştir (Özsarı ve Karatana, 2013)

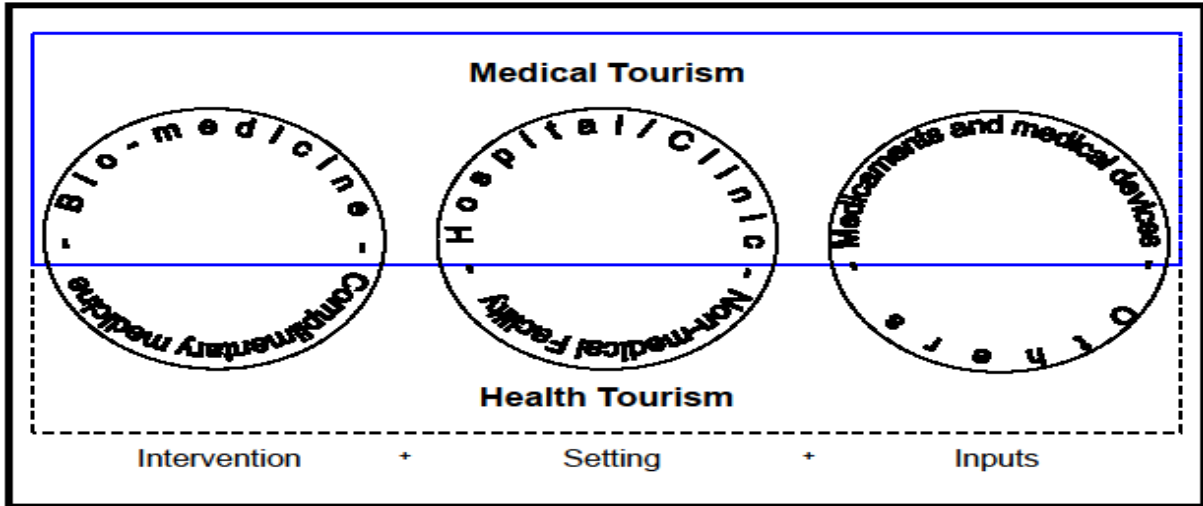
Türkiye dünya ekonomisinde hızla büyüyen sağlık turizmi sektörün yeni ortaklarından biri olmaya aday olan bir ülkedir. Uzun yıllar sağlık turizmine gereken önem verilmemiş olsa da, Türkiye son dönemde yeni politikalar, yeni yatırımlar ve cazip teşviklerle daha iyi bir duruma gelmiştir (Dinçer, Aydoğan ve Karayılan, 2016). 2003 yılından günümüze kadar sürdürülen ve şuanda ikinci fazı devrede olan Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP) ile sağlık hizmetlerini geliştirmiş ve iyileştirilmiştir. Sürdürülen bu politikalar sonucu ulusal hastalara olduğu kadar uluslararası hastalara da uygun fiyata kaliteli sağlık hizmet sunulmaktadır (TMTD, 2013). Sağlık turizmi, dünyada ve Türkiye'de yoğun ilgi gören bir alternatif turizm seçeneği haline gelmiştir. Önümüzdeki yıllarda daha yoğun ilgi görmesi ve daha büyük bir pazar haline gelmesi beklenmektedir. Burada önemli bir diğer unsur ise gerek yerli gerekse yabancı hastaların sağlık hizmetlerinden memnuniyetidir. Bu durum için Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurum Başkanlığı'nın başlatmış olduğu uygulamayla ise, kamu hastanelerinden hizmet alan vatandaşlar, illerde kamu hastaneleri birliği genel sekreterliği bünyesinde kurulan çağrı merkezinden telefonla aranarak kamu hastanelerinden almış oldukları sağlık hizmetleri hakkında memnuniyet anketi uygulanmaktadır. Bu sayede hastaların sağlık hizmeti alırken yaşamış olduğu herhangi bir olumsuzluk ya da problem varsa bunların takibi ve iletilen sorunlara çözüm için çalışmalar yapılmaktadır (Yorulmaz ve Evirgen, 2018:270).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Medikal Turizm ve Sağlık Turizmi

"Medikal turizm" tüketicilerin bir şekilde tıbbi tedavi almak amacıyla uluslararası sınırları aşarak seyahat etmeleri olarak tanımlanabilir. Alacakları bu tedavi, tüm tıbbi hizmetleri kapsamakla birlikte, en yaygın olarak diş tedavisi, kozmetik cerrahi, elektif cerrahi ve kısırlık tedavisini kapsamaktadır (OECD, 2010, pp.30-31). Dünya genelinde medikal turizmin toplam harcamaları 2006 yılında 60 milyar Dolara ulaşmıştır. ABD'nin harcamaları 5,5 milyar dolarken Avrupa'da bu rakam 3,5 milyar Euro civarı olmuştur (İçöz, 2014).

Sağlık turizmi ise daha genel bir kavram olmakla birlikte medikal turizmi de içine alan geniş bir kavramdır. Bireyin sağlığının iyileştirilmesi ya da tedavisi için yapmış olduğu "organizasyonlu seyahat" olarak tanımlanabilir (Carrera ve Bridges, 2006:447). Sağlık Turizm Derneği'nin tanımına göre ise "sağlık turizmi, ikamet edilen yerden başka bir yere herhangi bir sağlık sebebiyle hizmet almak için yapılan planlı seyahate denir" (Sağlık Turizm Derneği, 2016).

Şekil 1. Medikal Turizm ve Sağlık Turizmi Farkı

Kaynak: Carrera ve Lunt (2010).

Şekil 1'den de anlaşılacağı üzere, medikal turizm, müdahale, yerleştirme ve girdi türleri açısından sağlık turizminden farklıdır. Sağlık turizmi diğer alternatif turizm türlerine göre farklı bir öneme sahiptir. Doğrudan insan sağlığını ele alır, bireyin mevcut sağlık durumunu ve hayatının geri kalanındaki sağlığını etkiler. Yılın her döneminde tedavi amaçlı seyahat eden sağlık turistleri için diğer turizm türlerinde olduğu gibi sezonluk olması söz konusu olamaz.

2.2. Sağlık Turizmi Türleri

Türkiye'de de sağlık turizminin ana eksenini şu anda basitçe tıp turizmi olarak adlandırılabilir sağlık tesislerinden tedavi amaçlı yararlanma üzerine kurulmuştur. Fakat dünyada toplam ekonomik büyüklüğe bakıldığında termal sağlık turizmi ve yaşlı sağlık bakımı odaklı turizm çok daha güçlü olduğu görülmektedir (Sağlık Bakanlığı, SATÜRK, ET:09/09/2017).

Sağlık Turizmi Koordinasyon Kurulu (SATURK) tarafından kategorize edilen Sağlık Turizmi türleri aşağıdaki gibidir:

- Termal turizm & Spa-Wellness turizmi
- Yaşlı ve engelli turizmi
- Medikal turizm

Termal Turizm, medikal turizmden farklı olarak, Spa-Wellness ve termal turizm tıbbi müdahalelerden çok fizik tedavi, rehabilitasyon gibi yöntemlerden faydalanır. Günümüzde sağlıklı yaşam, güzellik gibi konulara gösterilen talebin giderek artması termal turizmin gelişmesini sağlamıştır (Baka, 2013). Termal Turizm ve SPA-Wellnes kapsamında sunulan başlıca tedaviler şunlardır: (Aydın, 2011)

- Kaplıca tedavileri
- Talosoterapiler (Deniz suyuyla tedavi)
- Hidroterapi (Su tedavisi)
- Balneoterapi (Kaplıca suyuyla tedavi)
- Peloidoterapi (Çamur tedavisi)

İleri Yaş ve Engelli Turizmi ise; yaşlı ve engelli turistlerin bakım, tedavi ve rehabilitasyon amaçlarıyla klinik konuk evlerinde, geriatri tedavi merkezlerinde, bakım evlerinde eğitimli personeller tarafından tedavi edilmesi ileri yaş ve engelli turizmi olarak değerlendirilir (Aydın vd., 2017).

2.3. Dünyada Sağlık Turizmi

Yeni bir turizm alanı gibi görülen Sağlık Turizmi, gerçekte oldukça eski dönemlere dayanan bir kavramdır. Eski Yunan'da hastalar termal su tedavisi almak için Akdeniz ülkelerine gitmişlerdir. Avrupalılar 18. yüzyılda kaplıca tedavileri için Mısır'da Nil Nehri'ne seyahat etmişlerdir (Aydın, 2012). Tedavi amaçlı yapılan seyahatler 21. yüzyılda hızla yayılmış ve hastalar sıkça farklı ülkelerin sağlık hizmetlerinden faydalanmaya başlamıştır. Günümüzde en çok tercih edilen ülkeler; Singapur, Küba, Kosta Rika, Tayland, Hindistan, Kolombiya ve Malezya'dır. Bu sektörün önde gelen ülkelerinin birçoğu Asya kıtasında bulunmaktadır (Barca vd., 2013).

Ülkeler, geliştirdiği ve sahip olduğu belirli avantajlar sayesinde sağlık turizmi alanında kendine yer bulmuş durumdadır. Sağlık turizminde ülkelerin tercih edilme ve seçilme nedenleri aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 1: Sağlık Turizminde Ülkelerin Tercih Edilme Nedenleri

Asıl geliri turizm olan ülkeler	Singapur, Tayland, Kıbrıs Rum Kesimi, Kosta Rika
Coğrafi ve politik konum avantajları olan ülkeler	Ürdün, İran, Malezya, Brezilya
Sağlık hizmetlerinin kalitesi ve teknolojik donanımı iyi olan ülkeler	Almanya, ABD, Güney Kore
Sağlık turizmine önem verme politikaları iyi olan ülkeler	Macaristan Termal, İspanya Yaşlı Turizmi, Hindistan Tıp Turizmi
Yabancı sermaye girişi ve yurt dışında eğitim görmüş doktor avantajları olan ülkeler	Ürdün, Hindistan, Malezya, Brezilya, Malta
Birçok açıdan avantajı elinde bulunduran ülkeler	Türkiye, Malezya, İsrail

Kaynak: SATURK, 2015.

Tüm bu etkenlerin yanında maliyet faktörü de hastalar için büyük önem taşımaktadır. Ülkeler arasında, büyük oranda değişiklik gösteren tedavi ücretleri hastaların karar verme süreçlerinde önemli rol oynamaktadır. Sağlık turizminde daha sık tercih edilen ülkelerin tedavi ücretleri karşılaştırıldığında elde edilen sonuçlar şöyledir:

Tablo 2: Ülkeler Bazında Sağlık Hizmetleri Ücret Karşılaştırması (Bin Dolar)

	ABD	Türkiye	Hindistan	Tayland	Singapur
Anjiyo	47	5	11	10	13
Kalp Bypass	113	12	10	13	20
Kalp kapakçık Değişimi	150	17	9,5	11	13
Kalça Eklem Değişimi	47	11	9	12	11
Diz Eklem Değişimi	48	11	8,5	10	13
Spinal Füzyon	43	7	5,5	7	9

Kaynak: Lunt vd., 2011; Türkiye Sağlık Turizmi Rehberi, 2012.

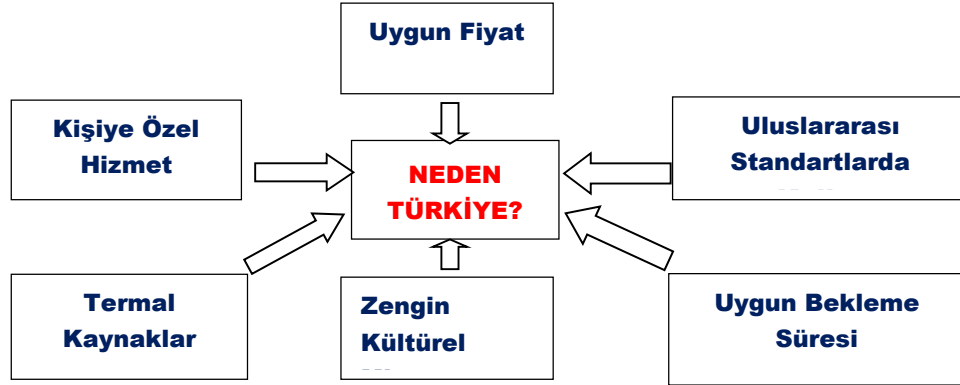
Sağlık turistlerinin tercihlerini etkileyen en önemli etkenlerden biri hastanelerin uluslararası geçerliği olan akreditasyon belgesine sahip olup olmamalarıdır. Dünya çapında, JCI (Joint Commission International) tarafından akreditasyon belgesi verilmiş 458 hastane bulunmaktadır. Bu sayı ülkemizde ise 48 adettir (Baysal, 2016).

Türkiye, dünyada JCI akreditasyonuna sahip hastanelerin yaklaşık olarak %10'unu bünyesinde bulundurmaktadır (Zengingönül vd., 2012).

2.4. Türkiye'de Sağlık Turizmi

Türkiye turizm alanında son yıllarda büyük gelişme göstermiştir. 2000 yılında uluslararası turizm gelirinde %1,6 paya sahip iken 2005 yılında %2,9 oranına ulaşmıştır. Aynı dönemde ülkeye gelen turist

sayısı 10,4 milyon kişiden 21,1 milyon kişiye yükselmiştir. Türkiye, 2005 yılında 18,2 milyar dolar gelir elde etmiştir. Turist sayısı ve gelir oranlarında hızla yükselişi, dünyada Türkiye'yi en çok turist kabul eden ülke sıralamasında 12. sıraya ve turizm gelirinde 8. sıraya yükseltmiştir. (Edinsel ve Adıgüzel, 2014). Bu durum Türkiye'de en çok gelişim gösteren turizm türlerinden biri olan sağlık turizminin daha hızlı gelişmesine katkı sağlamıştır. Sağlık turizminde etkin rol oynayabilmek için bazı faktörler öne çıkmaktadır. Potansiyel sağlık turistleri, tedavi görmek için ülkeleri değerlendirdiklerinde "Neden Türkiye" sorusunun yanıtı oldukça önemlidir (Barca vd., 2013).

Şekil 2: Sağlık Turizminde Türkiye'nin Rekabetçilik Unsurları

Kaynak: Sağlık Bakanlığı (2012), Türkiye Medikal Turizmi Değerlendirme Raporu

Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında Türkiye'nin sağlık turizmi hedefleri şunlardır (Aydın, 2014);

- Medikal turizmde dünyanın ilk 5 ülkesi arasında yer almak,
- Medikal turizmde 5,6 milyar dolar gelir elde etmek
- 750.000 medikal turisti tedavi etmek,
- Termal turizmde 100.000 yatak kapasitesine ulaşmak,
- Termal turizmde 1.500.000 yabancı termal turiste hizmet vermek
- Termal turizmde 3 milyar dolarlık gelir sağlamak
- İleri yaş turizminde 10 bin yatak kapasitesi oluşturmak
- İleri yaş turizminde 150.000 yabancı turisti ağırlamak
- İleri yaş turizminden 750 milyon dolar gelir elde etmek

Plan ve hedeflerden anlaşılacağı üzere Türkiye, yenilikler ve teşviklerle sağlık turizminde kendini geliştirmektedir ve uluslararası pazarda daha geniş yer bulmak amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Son dönemde hükümetin bu konudaki olumlu ve başarılı adımları sektörün geleceği açısından önem arz etmektedir.

2.5. Türkiye'de Sağlık Turizmine Ait Bazı İstatistikler

Sağlık Turizminin ülkemizde yeni bir alan olması nedeniyle bazı veriler tam olarak kayıt altına alınamamaktadır. Bu alanda en güvenilir veriler TÜİK ve Sağlık Bakanlığı verileri olmuştur. Ülkemize en fazla sağlık turistinin geldiği ülke sıralaması aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: Uluslararası Hastaların Geldiği İlk 10 Ülke

Ülkeler	Sayı (Kişi)
Almanya	43259
Libya	38898
Rusya	27604
Irak	16926
Hollanda	14959
Azerbaycan	13023
İngiltere	12456
Romanya	5685
Norveç	5554
Bulgaristan	5511

Kaynak: Edinsel ve Adıgüzel, 2014.

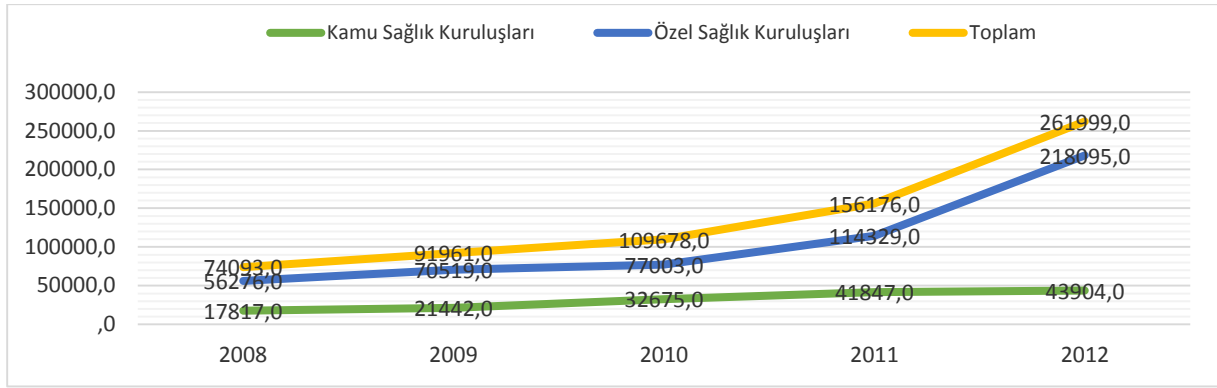
Ülkemize uluslararası hastaların geldikleri ilk on ülke tablo 2’de görüldüğü gibidir. En çok sağlık turisti gönderen ülke Almanya olmuştur. Bunun başlıca sebebi Almanya’da yaşayan Türk vatandaşı sayısının fazla olması ve Türkiye’ye ziyaret için geldiklerinde sağlık hizmeti almayı tercih etmeleridir. Sırasıyla diğer ülkeler ise Libya, Rusya, Irak, Hollanda, Azerbaycan, İngiltere, Romanya, Norveç ve Bulgaristan’dır. Son yıllarda, sağlık turizminin dünya çapındaki yıllık cirosu yaklaşık 100 milyar doları bulmaktadır. 2015 yılı rakamlarına göre, uluslararası turizmin %53’ü gezme, eğlenme ve dinlenme amaçlı gerçekleşmiştir. %14’ü iş ve profesyonel sebeplere dayanırken, %27’lik kısmı sağlık vb. nedenlerle seyahat etmeyi seçmiştir (Baysal, 2016).

Tablo 4: Yıllara Göre Türkiye’de Sağlık Hizmeti Alan Uluslararası Hasta Dağılımı, 2012

Yıllar	Kamu Sağlık Kuruluşları		Özel sağlık kuruluşları		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
2008	17.817	24,1	56.276	76,0	74.093	100,0
2009	21.442	23,3	70.519	76,7	91.961	100,0
2010	32.675	29,8	77.003	70,2	109.678	100,0
2011	41.847	26,8	114.329	73,2	156.176	100,0
2012	43.904	16,8	218.095	83,2	261.999	100,0

Kaynak: TMTD, 2013

Tablo 4’de uluslararası hastaların yıllara göre kamu ve özel sektör hastanelerine dağılımı görülmektedir. Bu verilerdeki sayı ve yüzdeyi oluşturan gruplar; medikal turistler, turistin sağlığı kapsamında hizmet alan hastalar, sağlık alanında ikili anlaşmalı ülkelerden gelen hastalar ve sosyal güvenlik kurumu kapsamında gelen hastalar değerlendirilir. Tabloda görüldüğü üzere 2008 yılında kamu sağlık kuruluşlarına gelen hasta sayısı 17.817 iken 2012 yılında bu sayı 43.904’e yükselmiştir. Aynı yıllarda özel sağlık kuruluşlarına gelen hasta sayısı 56.276’den 218.095’e yükselmiştir. Geçen dört yıl içerisinde toplam gelen hasta sayısı ise yaklaşık %28’lik bir büyüme göstererek 74.093’den 261.999’a yükselmiştir. Türkiye sağlık turistlerinin giderek daha çok tercih ettiği bir ülke haline gelmektedir.

Grafik 1: Yıllara Göre Türkiye’de Sağlık Hizmeti Alan Uluslararası Hasta Sayıları

Kaynak: (TMTD, 2013)

Grafik 1’de görüldüğü gibi Türkiye’de sağlık hizmetlerinden faydalanan yabancı hastaların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle 2010 yılından sonra belirgin bir artış görülmektedir. Kamu sağlık kuruluşlarına gelen hastaların sayısı özel sağlık kuruluşlarına gelen hastalara oranla daha az olduğu görülmektedir (TMTD, 2013). Bu durum ülkemizin ileride bir sağlık turizmi üssü olacağına dair önemli kanıtlar sunmaktadır. Ayrıca sağlık turizmi kapasitesi açısından, 2016 yılında hastane sayısı 1.510 oldu. 2015 yılında Sağlık Bakanlığı hastane sayısı 865 iken 2016 yılında 876 oldu, 70 olan Üniversite hastane sayısı 69’a, 562 olan Özel hastane sayısı 565’e ulaştı. Bu durumda ülkemize gelecek hasta sayısında olum etki edeceği düşünülmektedir (TÜİK, 2016).

Tablo 5: Sağlık Turisti Branşlara Göre Türkiye Geneli Kamu-Özel Sektör Dağılımı

Sektör	KVC	Onkoloji	Beyin Cer.	Göz	Plastik Cerrahi	Diş	Ortopedi	Diğer
Kamu	291	172	131	596	30	198	449	3622
Özel	3603	8444	2094	8663	1643	1249	5941	20177
Toplam	3894	8616	2225	9259	1673	1447	6390	23799

Kaynak: Sağlık Bakanlığı (2011), Türkiye’de Medikal Turizm Araştırması, Akt: Barca vd., 2013.

Tablo 5’te görüldüğü gibi, uluslararası hastaların Türkiye’ye en çok yüzde %16’lık bir oranla göz tedavisi için geldikleri görülmektedir. İkinci sırada ise en sık başvuru alan klinik onkoloji tedavileri olmuştur. Tedavi için gelen uluslararası hastaların tercihi özel hastanelerden yana olduğu görülmektedir.

3. SONUÇ

Ülke ekonomisine farklı şekillerde katkısı olan sağlık turizminin gelişmesi ve sağlık turizmine odaklanmak isteyen hastanelerin uluslararası turizm pazarından pay alabilmeleri için, hedef pazar analizlerini ekonomik göstergeler rehberliğinde doğru yapmaları gerekmektedir. Ekonomik hedefler doğrultusunda öncelikle Türkiye’nin güçlü yanlarını ön plana çıkartacak pazarlama stratejilerini belirlemek gereklidir. Bu bağlamda ülkemizin sağlık turizmi alanındaki mevcut durumu ve geleceğine dair ışık tutacak bir değerlendirme olan ve Sağlık Bakanlığı Sağlık Turizmi Koordinasyon Kurulu tarafından yapılan SWOT analizi sonuçları büyük önem taşımaktadır. Analiz sonuçları aşağıda sunulmuştur (2015):

Güçlü Yönleri;

- Sağlık personelinin, özellikle hekimlerinin sahasında uzmanlaşmış ve nitelikli olmaları,
- Gelişmiş ülkelere nazaran, Türkiye’de sağlık hizmetleri maliyetinin düşük olması,
- Kapsayıcı ve koordine edici devlet politikaları,
- JCI akreditasyonuna sahip hastane sayısı açısından önemli bir konumda olması,
- Hastanelerin teknik ve teknolojik donanım açısından dünya standartlarında olması,

- Termal kaynaklar açısından zengin olması,
- Önemli bir coğrafi konuma sahip olması
- Genel turizm açısından avantajlı olması,

Zayıf Yönleri;

- Sağlık kurumlarında yabancı dil bilen sağlık çalışanın az olması,
- Sağlık turizmi alanında pazarlama ve tanıtım konusunda yetersiz kalınması
- Avrupa Birliği ülkelerinde geçerli olan serbest dolaşım uygulamasının Türkiye'yi kapsamaması
- Yanlış fiyatlandırma uygulamaları
- Yurt dışındaki kamu sigorta kuruluşları ve sigorta şirketleri ile bağlantı ve uyum zayıflığı
- Sağlık personelinin uluslararası sağlık mevzuatı ve hasta hakları alanında bilgi yetersizliği yaşamaları

Türkiye'nin sağlık turizmi alanındaki fırsatları ve tehditler şöyle sıralanabilir(TMTD 2012):

Fırsatlar;

- Yaşadığı ülkeden farklı bir ülkede sağlık hizmeti almak isteyen kişi sayısındaki artış,
- Türkiye'nin giderek güçlenmesi ve bu sayede artan olumlu imajı
- Birçok ülkedeki sağlık hizmetleri ve hastaneler hakkında kolayca bilgi elde edebilmek
- Uluslararası turizm alanında ilk 10 ülke içinde yer alması ve gün geçtikçe ilerlemesi
- Ülke içinde artan sağlık hizmetleri rekabetinin, ihracata teşvik etmesi
- Uluslararası politikalar gereğince Türkiye'de devlet destekli tedavi gören hastaların artan sayısı ve bu durumun sonucu olarak tanıtım ve reklamın gerçekleşmesi
- Coğrafi konumu ve sosyo-politik özellikleri ile birçok uluslararası hastaya hitap ediyor olması
- Sağlık turizmi ile ilgili yasal düzenlemeler getirilmesi ve Sağlık Bakanlığı çatısı altında koordine edilmesi

Tehditler:

Fırsatların yanı sıra Türkiye sağlık turizmi alanında tehditler ile de karşı karşıyadır (TMTD 2012);

- Sağlık turizmi alanında henüz hizmet standartlarının tam oturmuş olmaması, istenmeyen vakaların olma ihtimali
- Devlet tarafından sürekli mevzuat değişikliği, sağlık kuruluşlarının odaklanamamasına ve uzun vadede planlamaların yapılamaması
- Yurtiçinde, uluslararası düzeyde akreditasyon belgelendirmesini sağlayacak kuruluşların eksikliği,

Sonuç olarak Türkiye'nin sağlık turizmi açısından fırsat ve güçlü yanları tehdit ve zayıf yanlarına göre daha kuvvetli olduğu görülmektedir. Türkiye gelecek on yılın bir sağlık üssü olma yolunda emin adımlarla yoluna devam etmektedir. Özellikle profesyonel yönetim anlayışının sağlık sektörüne hâkim olması sağlık ile ilgili önemli gelişmelerin yaşanmasında önemli rol oynayacaktır.

KAYNAKÇA

Aydın, D. (2011). Türkiye'nin Sağlık Turizmi Potansiyeli.

Aydın, D. (2014). Trabzon, Sağlık Turizmi Fırsatları ve Analizi.

Aydın, D., Şeker, S. Ve Şahan, S. (2017). Kamu Hastanelerinde Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Uygulama Rehberi.

Aydın, O. (2012). Türkiye'de Alternatif Bir Turizm; Sağlık Turizmi.

- Baka, B. (2013). Sağlık Turizmi Sektör Raporu.
- Barca, M., Akdeve, E., Gedik Balay, İ. (2013). "Türkiye Sağlık Turizm Sektörünün Analizi ve Strateji Önerileri."
- Baysal, D. (2016). Sağlık Turizminin Türkiye Turizm Geliri İçerisindeki Payı.
- Carrera, P., & Bridges, J. (2006). Health and medical tourism: what they mean and imply for health care systems. Health and Ageing. Volume, 15.
- Carrera, P., & Lunt, N. (2010). A European perspective on medical tourism: the need for a knowledge base. International Journal of Health Services, 40(3), 469-484.
- Dinçer, M., Aydoğan, M. ve Karayılan, E. (2016). "Gelişmekte Olan Ülkelerde Medikal Turizm: Türkiye'nin Tayland, Malezya Ve Hindistan'a Göre Potansiyelinin Değerlendirilmesi."
- Dokasat.com. (2017). "Doğu Karadeniz Sağlık Turizmi Derneği". [online] at:<http://dokasat.com/dr-hasan-azmi-hacifettahoglundan-dunyada-ve-turkiyede-saglik-turizmi/> ET. 20/10/2017.
- Edinsel, S. ve Adıgüzel, O. (2014). Türkiye'nin Sağlık Turizmi Açısından Son Beş Yıldaki Dünya Ülkeleri İçindeki Konumu ve Gelişmeleri.
- Kenzmedikal.com. (2017). "Neden Türkiye" <http://kenzmedical.com/index.php/tr-tr/saglik-turizmi-tr/neden-turkiye>, ET. 20/10/2017.
- Lunt, N., Smith, R., Exworthy, M., Green, S. T., Horsfall, D., & Mannion, R. (2011). Medical tourism: treatments, markets and health system implications: a scoping review. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- OECD, "2010 Raporu".
- Özsarı, S. ve Karatana, Ö. (2013). Sağlık Turizmi Açısından Türkiye'nin Durumu. Sağlık Turizm Daire Başkanlığı, 2013. <http://saglikturizmi.gov.tr/TR,23588/dunyada-saglik-turizmi.html> ET. 20/10/2017.
- Sağlık Turizm Derneği, (2016), Sağlık Turizmi.
- SATURK (2015). Sağlık Turizmi Nedir?.
- TMTD (2012). Türkiye Medikal Turizm Değerlendirme Raporu 2012.
- TMTD 2013. Türkiye Medikal Turizm Değerlendirme Raporu 2013.
- Türkiye Medikal Turizm Değerlendirme Raporu 2013.
- TÜRSAB Sağlık Turizmi Raporu (2014). TÜRSAB SAĞLIK TURİZMİ RAPORU.
- UNWTO, (2011), Tourism Highlights.
- Yorulmaz, M., Evirgen, H. (2018). Çağrı Merkezi Ve Sağlık Tesislerinde Ölçülen Hasta Memnuniyet Anket Skorlarının Karşılaştırılması. Social Sciences Studies Journal (SSSJ) 2018 Vol:4 Issue:13.pp:269-273.
- Yorulmaz, M., Özata, M., Küçükkendirici, H., Demirkıran, M. (2013). Sağlık Bakanlığı Evde Sağlık Hizmetleri Uygulaması: Konya İli İle İç Anadolu Bölgesi Ve Türkiye Geneli Verilerinin Karşılaştırılması. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 4 (8), 1-13.
- Zengingönül, O., Emeç, H., İyilikçi, D. Ve Bingöl, P. (2012). Sağlık Turizmi: İstanbul'a Yönelik Bir Değerlendirme.